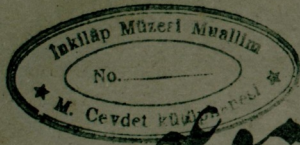


۲۵ تموز ۱۹۱۸

صافی : ۵۴

اوجنچی جلد



کیلی محبوس

اولارق یازدنی بر غزلنده کی :
او قد بالا وزلفت اکری دیار حسن بر آشوب
عالمه تنه شه ظالم علم سرکش سیاه اکری
بی‌ده حکمدارک قلعانه کیده، حدی برات
داهای آردی، و زوالی آهی اوزون سنه ملزمن
قورتولامادی .

شاعربه حکمدارک لطف و التفاتی جلب‌ایده‌جک
قدر شهرت قازانان « شیرین و پرویز » حکمای،
حقیقته او قدر قیمتی بر اثر صابلاماز . باشند
باشه تکلف و تضاعفه یازیش، تشبیه، استعاره
اوزون اوزون دوشو توله‌رک عادتاً زوره بولونشدر.
کونشک دوغمه‌سی و خسروک ولادتق تصویر ایدن
شو پارچه، اسکی تذکره‌جیلرک ادعاری قدر کوزمل
اولمقله برابر تعلیم ادبیات مؤلفک ادعای قدرده
معناش دکلدن :

مکر بر صیدم بوزال کردون
سیرک دامن قیلشدی ترخون
مگر کم وضع کن ایقتدی ناهید
آنکجون قان ایچنده دوغدی خورشید
دوغوردی صیدم بانوی دوران
بر آتون باشی صیرمه ساجلی اوغلان
چو دولت مطلعند طوغدی اول‌ماه
ملکله دیدی کونکن، زاده الله
اون اون بش کونله خسرو بدر، دودنی
صاحب بر ییله کن قدره دودنی
یاغین وورمه باشلادی سروی
ترنم قیلدی یاقینک تدروی
دهان غنیمه‌سینه دوشدی زاله
رخینک داغداردی اولدی لاله

اساساً بوتون کتابده کیمایز - بر آرزوراک
بولونش اولمالارینغا - و نکلی وفوتلیدر. « لطفی »
اوی فوق‌العاده تقدیر ایتمکله برابر شو ملاحظه‌ایده
پورتوتوکله، تماماً دوغردی: « نامظلم‌کنه‌شاسلیرک
عومماً اتقارلی بودرکه اگرچه بو نظم سحرپاز
طرزنده قبول و بمنزاد، لکن ارتباط قصه‌ده
قصه‌پرداز دکلدن، تکلف تخیل و تشبیه و تضاعفه
سمت سوق مناسب قصه‌دن دوردوشمشدر. »
مع‌مایه اهی بوشهور اثری، بر قولو قانلایامادی:
دورک ایلری کان سوغیلرین نقشیندی شیخی محمود
چلی اندی، بوله آتشپرست حکایه‌لری احیا ایتمک
معقول و مشروع اولمادنی سوله‌دی، و :

سا کر بونقصه‌ده بویکونر جائزه فوارقه،
یارش قیامت کوننده حضرت پیغمبرن نقد شفاعت
جائزه‌سن بر ضامن، دیدی . حیاتی و محبوب
ایله خرابات کوشلرله لکنه کیمرکله برابر، الیهک بویوک
رحمتدن بر وقت امیدنی کسه‌ش شاعر، ششک
بو اعتراضی اوزرنه، کتابی یارم براندی، سوکرا،
فاری زاده قاضیمسکر شاه اندینی تک تشویقه
« لایم » لک او آراتی پک شهرت قازانان « حسن
ودل » ینه تعلیم یازدنی زمان بر جوق پارچه‌لری
اورای آلمی . لکن نه قدر یازیق که بو ایکینجی

قافلوب کلمه، یالکنز روحک ایجه‌لکنی دکل،
اراده‌سک صلابتی‌ده کوسترمیلیر.
نیکوبلی کوچوک حسن، - معروف لقبیه
« بکلی حسن » - مدرسه‌ده سته‌لرجه چالیشدی .
چوق جدی و چوق سسیمی بر سغیله عرب علنی،
عجم ادبیاتی اوکره‌ندی . نهایت، آرقاداشلیری
آرامنده قدرتی برشاعر اولارق ملایندی. « روانی
فرخی، مسیحی، شعی، ذاتی » کبی شاعرله دائماً
برابر می‌انید، صنعت عالنده هرکون بر آرز داهای
ترقی ایدیلوردی. حتی دورک بویوک اسنادی « نجاشی »
خصوصی بر وظیفه ایله اندیشی « سلطان محمود »
طریقندن ادرنه‌یه کوندرله‌یک زمان، اورادن دونوشده
استانبوله داغرامش و اوراده آهی ایدمه کوروشمیدی.
« صاحب‌ن جوژسون بولولار رعد قیلون ناله‌ر »
حشرده‌ک یانسون یاقیلسون قیرم اوزره لاله‌لر
مطلعی روحک حسی نمایلرینه ترجمان اولدی‌ایچون
« آهی » خلصی آلان شاعر، بر جوق غزللر،
قصیده‌لرن سوکرا، بر شتوی وچوه کتیرمک
آرزوسنده دوشدی. « شیخی » لک « خسرو و شیرین » ی
او زمانه قدر نظیرسز قالش، یازیلان طاقم طاقم
نظیره‌لرک هیچ بری اهمیت قازاناماشدی. آهی بو
مشکل ایشه تشبث ایدرک « حکایت شیرین و پرویز
دروایت کلکون و شیدیز » ی یازمه باشلادی .
اثر، داهای تمام اولمندن، ادبیات عالنده بویوک
کودولولر اویاندیرمش، و آهنگ شیری تا ساری
حافظته قدر عکس اتمشدی. عالم و صنعتکارلی دائماً
تقدیر و حمایه‌دن کری دورمایان جهانگیر یاوز
سلطان سلیم، برکون، روم‌ایلی و آناتولی قاضیمسکرلی
زیرک زاده ایله کمال پاشا زاده‌دن « آهی » حقدنه
معلومات ایستدی. کمال پاشا زاده : « هنوز قرق
یاشلارنده و داهای ملازمت سکننده‌در. » دینچه،
قدرشاس حکمدار - حسن چلبیک افاده‌سئه‌کوره -
شو جوابی ویردی :

— مادا بو غنچه نوشکفته جنوز آچیلمدان
کربانی دامن کال کی خار نقصان الله صد جاک
ودخی بوی دجوی مشکین دی مشام عالی معطر
ایچدن خورال زوال ایله معاک اغفاده آلوده خاک
اولا . مزبورده رعایت ایدک که انتظام حال جودت
لیغنه بهانه و همت پادشاه دریا نوال مینده ذمته
تازیلارنده .

کمال پاشا زاده، حکمدارک بو امری اوزرنه،
هان آهی بکری آچه ایله بروسه‌ده یازید پاشا
مدرسه‌سی عرض‌ایندی، لکن روم‌ایلی قاضیمسکرلی
زیرک زاده، حکمدارک افاتانه نظرآ بو قدر آرز
شیله قناعت اتمه‌مسی توصیه ایشدیکندن، ساده‌دل
شاعر آغینه کان بو لطفی چیکنده‌دی .
کمال پاشا زاده، آهنگ بو استغاسنی حکمداره
سوله‌یجه، سلطان سلیم فیژدی « ماداکله داهای
ملازمت ذلتدن قورتولقی ایسته‌مور، بر داهای بکا
آهی : « کیمک! دیدی، آمینک بو ائنده بلکه‌ده
بأس وحدت ساقمقله احمد پاشا و نجاشی نظیره

یاغامش و یاغش مولرک بر برینه تاساندن، حیات
سوزلرندن باشقه اینش قالمشدی . آغریبان کوز -
لرندن و بولانن معذمتندن شکایت ایدن شیشمان
آرقداتم :

— غلبه‌لکدن اول چیکله‌م، دیدی .
دومان و اهالی آره‌سنده دیش قانیک بولی
کوچکله بولدی . عیسایک اضطراب چکدی‌یکسی سوفاقدن
چکرکن آرقداشمه :

— ایسترسکر مسجد اقصیه کیده‌م، دیدم .
منته قبول ایشدی . قدسک آجیق، فرح بر
کوشه‌سنده، مرمر بر آولو اورته‌سده سیاه قه‌سی
اسکی استانبول سیرایلرینه یکرز سربست معمارسینه
دوران جامع عمره کیتدک. بو آلولیه درت طرفدن
و مرمر مرمر بولرله مرمر سونلر آروستدن کیدیلیر.
شوراده بوراده پادشاهارله هدیه ستونلری، هدیه
قیولری، هدیه پارمققلری وار . ایچنده اسکی کویک
یشیل اوتلرله دوشمنش متواضع نماز کاهنی حسن
ایندیور، بر ایدینلی قنک آلتنه یاقوب آلتنی
مرمرله دایمق ایسته‌موردم ...

فالح رفی

چکربان‌ات آرئلری

آهی

چاهلک فخری جاه و مال ایلدر
عارفک عزتی کمال ایلدر
عشق و شوق اهل و وجوه حال ایستر
نه کمال ایسترونه مال ایستر
زی کورکم نه حاضر واردر
نه کمال ونه ملایز واردر

اعتزاییله نه متواضع بر روح صاحبی اولدنی
کوسترن بو شاعر، کنیش پوره‌کلی، ساده بر
لساندی. چوق درونی بر حیات یاشادنی ایچون،
طالعک هرکولر تخیلیر قارشی ظاهرأ دائماً ساکن
و سسیمی قالدی. فقط بو، مسکینلکدن، اراده‌سک
کوشه‌کلکندن ایلری کلیردی . هیچ بر زمان
خارجه طاشایان طبیعتی، بلکه‌ده، صاعلام اراده‌سک
بر نتیجه‌میدی . داهای چوق‌عقلنده کوستردنی بر
حرکت، بوکائی بر دلیل اولایلیر: نیکوبلیک بالی
یاشلی تیارلرندن اولان بابایی « سیدی خواجه »
قولنجه، آتمه‌سی « ملک فادش » لک باشقا بر قویایه
واردنی کوردن کوچوک « حسن » یأس و حدندن
بوتون مانی، ملکئی، دکاتی برافش؛ و غربت
بولارنده نهایتسن صیفینیلر چکدکن صوکر کولاردن
برکون استانبولک بر مدرسه‌سئه دوشوریمشدی ...
رفاه و سعادت ایچنده یاشامه آلیشان برچوچوغلک،
روحی لک ایجه بریرندن پارالایان حسی بر جاده
اوزرنه، پیتمسکله برابر اوکوزلکده قانلارنق،
بوسولوق ایچنده طونه یایلرندن مرمره قیلرینه

شعر

بازگور و شمری

۱
ایکیندی

آرتیق اوچار جاملرده سیرسری کله بکله .
کولکله قیرینی دو کوره . . . سانکه برشیل بکله .
داغلیقلر سسزلیکله ایکی سینری : « چین ! چین ! »
مذرده اویانان قیز با قنر خیرچین خیرچین !
— اوواردله —
بوچار صومش و قیر بر غریبلک چو کشدی ؟
سانکه آلتین باشاقلر آرتیش بر کوموشدی .
برلر اسن روز کاره دیوردی : « بر یوتوم صو ،
ای بیلینیز ایلرلر دیکلنه ین بولجیسی ! »
— دیکلرله —
دکیز آتشی رژیالر اچینده یاندی یاندی . .
بر یلکینلی چکرک اورهده رک اویاندی .
باقدم ! دمن سیلین قیلر شیددی کیش ،
صاری ، دورغون سورده الهی بر کرکیش . . .

علی جانب

مل مشنلر

آزربایجان هیئت مرخصه سی رئیس

رسول زاده امین بکک مهم بیاناتی

اخیراً ، دارالفنون مدرسارندن حاتم ثابت بک ،
هقتم رسول زاده امین بک اندیدی بر مکتوب کوندر .
من ، قافاسیاده حتی بوتون شرق و شمال تورک
عالمزنده کی خریابلر حقدنه استیضاحانده بولونمش .
جوابلرینک بر غزته یه ویا مجموعه لر دن برینه ویرلیده
روا ایش اولدقلر دن رسول زاده امین بک اندیدی
مجموعه منی تسبب بو یوره ق ایضاحنامه لر نی کوندر .
مشلردر . بویوک بر نمونته عیناً درج ایدیوروز .
صورولان سؤالر شولردر :

- ۱ — قافاسیا مسالیر کی آراستده کی سیاسی جریابلر و فرقه لر حقدنه معلومات ،
- ۲ — اتحاد اسلام جریانی نه مرکزده در .
- ۳ — اتحاد اسلام اطرار ائنده طویلاتارک (سنبالک) و (شیمیک) مسئله سله نظر لر ی نعلدر .
- ۴ — تورکلیک جریانی نه زمان باشلادی ، و بو کونکی حال و نظاره یی نه مرکزده در .
- ۵ — بزم استنبول غزته جیلر دن برینک شیهه ایتدی و جهله ، (سنبالک) و (شیمیک) عقیده سنک تورکلیک جریانه قارشی زبانی واری ؟ و بو هقتم عقیده لر حاک ارابنک بر برینه یاقلاشملر یه مانع اولاجق صورتده وار اولارقی ایضاح ایدیور .

هقتم حاتم ثابت بک .

تفقا سیا احوال سیاسی می ابله اورا اهالی اسلا .
می هی حقدنه بر طاقم استیضاحی منضم مکتوبکری

آهنگ ایرمن الی زلفکه ای یار سنک
آندی اوج نلکه جهله کرچه کند
صوکر ، نجایتک « ساقیا چون لب شیرینکدر
نسبتیم « دیبه باشلایان غزله « روانی ، آهی ،
ذاتی ، شعی ، اسحاق ، حافظ سیروزی « نظیره لر
یازمشلردر که ، بونرک آراستده آهنگ غزنی بلکه
اک ایسیدر ، تذکره صاحی حسن چلی بیله اولنک
اثرلر دن غوته اولارق بو غزله ک بر بارجه سی درج
ایدیور :

زاهدا ایسه که اگر سنده بزم شریتم
کون کی ظاهر اولوردی سکا کیتیم
دور لمکنده سنک شوله یاساغ اولدی یه
که شریاله حرام اولدی بزم صحبتیم
اوقوق دعوت ایدوب اوغرامادی دأثر یه
اول بری چهره قبول ایلدی دعوتیم
هی عزیم یه بر عاله دلال اولام
یوسف مصر بزم بیلیجک قیتیم
سینه طاییب دوکوب آه لوسن چکرز
هم لوسن چکبلور هم دوکولور بونر
کوزمک شیشه لر ی ایزی قومنده پر اولور
بزم اول کولره آهی ابرمی ساعتیم

« شیرین و پرویز » ی ، « حسن و دل » ی ، متفرق
غزله لر یه ، دورینک ایلری کلن نائر و ناطلری
صیراستده صاییلان بو شاعر ، بروسله اجدیاشیه
یازدی بر قاج نظیره سنده — مثلا ، مشهور « سفر »
ردیفی غزله — هیچ موفق اولاماشدر .
معنایه اسکی تذکره جیلر ، اولنک غزله برلرز
خاص صاحی اولدینه قانعدلر « حتی « لطیف »
کندی معاصرلر دن « استانبولی هلالی » دن بحث
ایدنکن : « ملرز غزله مولانا آهی پیرویز و آهی
جهت سوز و کدازده روم خسرویدر » در . شیهه
یوق کی بو مطالعه ده بویوک بر مبالغه واردر ، فقط
مربالغه ده از چوق بر حقیقت بولوندی ده اونو نامالی
استانبوله اوزون سنعلر ملازمت دور سندن
قورولامایه ق ، مادی کدرلری خرابات علانده
اونو تفعه چالیشان « آهی » نهایت قره فیه مدرسه سته
تعین ایدیلر که آه میخانه سندن قورولدی . طالعک
بیک نورلو آهی تجلیلر یه کین یاریم عصراتی حیات ،
اوق و قشیدن اول یورمش ، بقدر مرشدی . هیچ
اولانسه عمرینک صو ک سنعلری منظم و مسترخ
برصورتده کچیرمک ایسیوردی . بو مقصده ناسترده
اولندی ؛ آهیتق قاضینک قیزی آلاق شاعر
« خاوری » یه افشته اولدی . و برمدت صوکر ،
ینه ناسترده ، هر زمان اولدنی کی ساکن و سسبز ،
ولیو بردی ...

کومینبی زاده محمد ذواد

کنا دیه اکل ابدمه دی . معنایه سلیس و نظریف
بر اسلوب ابله یازدی بی بو اثر ، یازم قاش اولقه
برابر زماننده بویوک بر شهرت قازانمشدی .

طالعک سوقله بر نورلو ملازمت دردندن
قورولامایان « آهی » ، ساکن و سسبز ، « یانی تک
آه میخانه سی » نه منتظاً دوام ایدیوردی . بویوک
کچوک ، طایندیش طایندیش نه قدر شاعره ملجأ
اولان بو میخانه ، وزماتک باشلیجه ادبیات مخفلا ندیدی .
اطرافنده لعلن شراب قندیلرله برابر بوسه لر
غزله ره ، قطعه لر ، هزل و مجولره ، هقهقه لره قارشی
« آهی » دالغین دالغین دوشونوردی . اولنک بو
سکوتلیکی کورده میخانه سی چراق لری ، آدی
« دیلنر داشمند » قویمشدیلر . لاکن بو سکوتلیک
یالکنز شراب مجلسلر یه منحصر کلدی ؛ اک سوکیلی
آرقاداشلر یه برابر بولونور کده داتما صومار ،
دیکلر ، و آراده بر معنای مصراع یا خود قیسه بر جله
ابله سورده قاریشیردی . زماتک بوتون شاعری
کی ، حرای کوزل کوزله ره قارشی شعی واردر ؛
او آراق سلطان محمود تره سنده جزه خوانق ایدن
« دلاک زاده » یه مفتون اولدنی اچون هر آقشام
تره اوکنده بولونوردی . تره کیتدیکی صورانه ره ،
قیسه جه ، شو مصرعی اوتوردی : « تره به کل کی
یم روح روان کوره سک ! »

بر آقشام دورک ایلری کلن شاعرلر دن بروسله
« حامدی زاده جلی » یه برابر میخانه ده اوتوریوردی .
« جلی » بر « خسرو و شیرین » حکایه سی یازمش
اولدنی جهله آهی یه ساعتیجه کندی منظومه سندن
پارچه لر اوتوردی ، اوقودی ، اولنن سورکده آهی یه
کندی اثرلر دن اوقوماسی تکلیف ایتدی . ساعتیجه
شعر دیکلهمکن دانا صیقلم اولان سکوتی شاعر
هیچ جواب ویرمدی .

اسپرتوک حرارتیه ، قارشینده کینک صقیله یی
آکلما یان « جلی » ، اخیراً سوبله دیکی یوز غزنی
« کل صدر بک » عنوانی آلتنده طویلدنی سوبله رک
اولنر دن ده بر قاج دانه اوقو ییجه ، نهایت آهنگ
سیری طاشدی ؛ چوق آهیر بر مصراعله زاوالی
جیلر ی صوصمه عبور ایتدی .

آهنگ ، خرابات عالمزنده سنه لرجه آرقاداشق
ایتدیکی « میحی » ، روانی ، شعی ، ذاتی ، کی
دوبادل شاعر لره عین وزن و قافیه ده بر چوق غزلاری
واردر ؛ مثلا « میحی » تک « صادی زلف دل
وجان بوینه ای دوست کند » کدی اشواکی دیوانه یه
برقیله بدنه ، معلل غزله « وصفی ، روانی ، تخراتی »
ابله برابر « آهی » ده نظیره سوبله مشدر :

کله طعن ایسه رخک وچی واری سروبلند
یاداشور لعل بک ایلر ایسه غنجه خند
اوبکینور زلفته بارک واور الدن اله مسک
کوزمدم آتجیلن دانی یوزی قازلوتد
لی وصفن ایشیدیلر ایسوروب یارماقی
دیدیلر قنده بولونور اول بونک کی قند